

Document Citation

Title	Två människor
Author(s)	Jan Olof Olsson
Source	<i>Svensk Filmindustri</i>
Date	
Type	press kit
Language	Swedish
Pagination	
No. of Pages	11
Subjects	Rothgardt, Wanda (1905-1950), Stockholm, Sweden Fischer, Gunnar (1910), Ljungby, Sweden Dreyer, Carl Theodor (1889-1968), Copenhagen, Denmark Svenwall, Nils Rydeberg, Georg (1907-1983), Gothenburg, Sweden
Film Subjects	Två människor (Two people), Dreyer, Carl Theodor, 1945

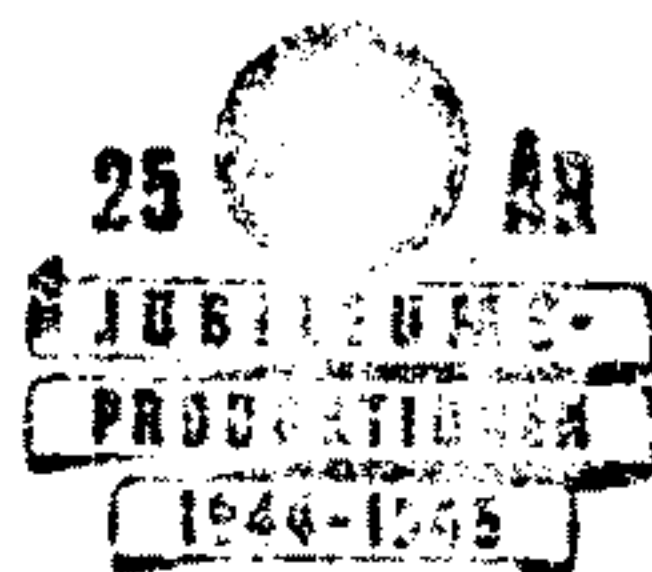
Two People,

TVA MANNISKOR

regi: CARL TH. DREYER

med GEORG RYDQVIST

och WANDA ROOTHGARDEN

SF:s jubileumsproduktion:

TVÅ MÄNNISKOR

efter en idé av W. O. Somin.

Scenario och regi: *Carl Th. Dreyer*. Dialogöversättning: *Herbert Grevenius*.

Inspelningsledare: *Hugo Bolander*. Fotograf: *Gunnar Fischer*.

Ljudupptagning: *Lennart Svensson/Tore Ljungberg*. Arkitekt: *Nils Svenwall*.

Musik: *Lars-Erik Larsson*. Musikbeledsagning: *Erik Tuxen*.

Klippning: *Carl Th. Dreyer* och *Edvin Hammarberg*. Mixing: *Sven Rudestedt*.

Inspicient: *Nils Whiten*. Scriptboy: *Uno Remitz*. Maskör: *Firma Carl M. Lundh*.

Ljudsystem: *Petersen-Poulsen—Aga-Baltic*.

Rollerna spelas av:

Med. lic. *Arne Lundell* *Georg Rydeberg*

Marianne, hans hustru *Wanda Rothgardt*

Denna broschyr är utgiven av
A.-B. SVENSK FILMINDUSTRI

Filmen distribueras av
A.-B. SVENSK FILMINDUSTRI

Regissör Carl Theodor Dreyer

Bland all världens regissörer har Carl Th. Dreyer sitt eget ansikte. Hans filmer har alltid varit olika alla andras och han har alltid följt en rent personlig linje. Under de 25 år, som han verkat som regissör, har han inte gjort något större antal filmer, men han har i stället gjort filmer, som gått till filmhistorien.

Carl Th. Dreyer föddes i Köpenhamn den 3 februari 1889. Han är av dansk-svensk härstamning. Modern var svenska, hon avled f. ö. kort efter hans födelse, varefter han adopterades i en dansk familj. Efter slutad skolgång blev han tjänsteman i »Nordiske Telegrafskabet». Men en dag visade en av de äldre kontoristerna den unge Dreyer en lång rad räkenskapsböcker, som han suttit och fört år efter år, med orden: »Där ser du mitt liv»!

Carl Th. insåg, att en sådan framtid var ingenting för honom, slutade och övergick till ett yrke, som låg hans kynne närmare: journalistiken. Vid sidan om sitt publicistiska arbete började han skriva filmmanuskript och debuterade med »Bryggarens dotter», som inspelades 1912, senare skrev han en av Nordisk Films största succéer på denna tid »Ned med vapnen». 1917 var han färdig med »Hotell Paradiset». Han lämnade journalistiken och blev manuskriptförfattare för att snart debutera som regissör. 1920 gjorde han sin första film »Presidenten» med bl. a. Olga Raphael-Linden i en av huvudrollerna. Han hade själv skrivit manuskriptet. Filmen fick sin svenska premiär i februari 1920.

Dreyers andra film gjordes i Sverige för Svensk Filmindustri, det var »Prästänkan», där huvudrollerna innehades av Hildur Carlberg, Greta Almroth och Einar Röd.

Hans nästa film, som gjordes i Danmark, var inte så litet originell, den ville skildra människans ständiga ondska i allegorisk form. Filmen fick namnet »Blad ur Satans dagbok» och gjordes i fyra avsnitt: det första skildrade korsfästelsen, det andra behandlade inkquisitionen, det tredje franska revolutionen, medan sista avsnittet belyste finska inbördeskriget.

Under 1922 gjorde Dreyer både en dansk film och en tysk, den senare hette »De märkta» och huvudrollerna spelades av Richard Boleslawski och Johannes Meyer. Den danska filmen byggde på ett sagospel av Holger Drachmann.

Därefter gjorde Dreyer ett uppehåll i sitt filmskapande och först 1924 började han med en ny film, denna gång i Tyskland. Den hette »Mikaël» och är intressant i många avseenden. Huvudrollerna spelades av Walter Slezak, Mady Christians och Benjamin Christensen. Filmen fotograferades av Karl Freund och Rudolph Maté.

1925 var Dreyer tillbaka i Danmark och inspelade en äktenskapsskildring »Mannen och hans överman» eller som den hette på danska »Du skall ære din hustru» med helt okända skådespelare i rol-

lerna. Året därpå var han i Norge och regisserade »Glomdalsbruden» med Tove Tellback, Einar Sissener och Harald Stormoen.

Dreyers namn hade under årens lopp blivit internationellt känt och 1928 blev han engagerad i Frankrike för att göra en film om Jeanne d'Arc. Han skrev själv manuskriptet tillsammans med Joseph Delteil. »En kvinnas martyrium», som Jeanne d'Arc-filmen kallades här, blev en mycket stor framgång och gavs i Stures exklusiva serie 1932. Filmen var ett avantgardistiskt försök att i film skildra en historisk gestalt genom nära nog enbart närbilder.

Dreyer gjorde 1932 en film — också i fransk avantgardiststil — »Vampyren» i Danmark och Tyskland och många, bl. a. Rune Waldekranz, kallar den för »avantgardesfilmens konstnärliga kulmen». Efter denna film har inte Dreyer gjort någon förrän »Vredens dag», som inspelades i Danmark häromåret.

Nu har han åter gjort en svensk film, den första på 25 år, »Två människor», märklig därigenom, att den endast har två roller, som spelas av Georg Rydeberg och Wanda Rothgardt, och att hela handlingen utspelas i tre rum.

Georg Rydeberg

är en av svensk teaters och films intressantaste och mest attraktiva skådespelare, som med små yttre medel men i kraft av sin personlighet så gott som alltid lyckas skapa en intensiv atmosfär omkring sina rollskapelser. Född i Göteborg 1907 kom han vid 21 års ålder som elev till Lorensbergsteatern och övergick efter ett år till Dramatiska teaterns elevskola, som han lämnade 1931. Samma år engagerades han till Blancheteatern, där han stannade till 1934, då han övergick till Stadsteatern i Göteborg. Efter 1936 har han bl. a. framträtt på Dramatiska teatern och Blancheteatern, vid vilken sistnämnda teater han för närvarande är engagerad, men fr. o. m. 1 juli tillhör han Dramatens fasta ensemble. Dessutom har han ofta turnerat med Riksteatern, flitigt medverkat i radio och gästspelade 1942 i Helsingfors.

Bland hans mest minnesvärda sceniska gestalter kan nämnas den judiska kommunisten Benjamin Grong i Vägen framåt, f. d. flyglöjtnanten Joseph i Hela havet stormar, båda på Blancheteatern, samt Ferdinand i Stormen vid Göteborgs stadsteaters invigningsföreställning. Vidare kronprins Rudolf i Mayerlingdramat, Blind-Jonas i Midsommarnattsdröm på fattighuset och Daniel i Han som fick leva om sitt liv. Bland alla de filmroller han under senaste decenniet utfört må det räcka med att påminna om hans kronprins Oscar i filmen om Emilie Högquist, kyrkoherde Ingvar Hagson i Tänk, om jag gifter mig med prästen, Cesar Lee i Hem från Babylon, titelrollen i Doktor Glas, skådespelaren i Ombyte av tåg och pianisten i Appassionata etc. etc. samt lättare roller som t. ex. i Lärarinna på vift.

I Två människor spelar han den ena av de två enda förekommande rollerna, en stark och oerhört krävande prestation.

Wanda Rothgardt

har sceniskt påbrå på såväl fädernet som mödernet, hon är dotter till skådespelaren Pietro Rothgardt och operettsångerskan Edla Hamberg. Hon började också sin teaterbana redan som tolvårig, då hon spelade barnrollen Doris i På de anklagades bänk på Svenska teatern i Stockholm 1917. Hennes egentliga scendebut ägde rum 1923 som Julie i Komédien på Stadsteatern i Hälsingborg, där hon kvarstannade till 1926. Därifrån kom hon till Lorensbergsteatern i Göteborg, vid vilken hon var fäst i likaledes tre år och till Folkteatern i Göteborg, som hon tillhörde 1929—30. 1931—35 spelade hon på Dramatiska teatern och turnerade med Riksteatern tills hon 1936 övergick till Stadsteatern i Göteborg, som

hon alltsedan tillhört och till vars främsta krafter hon räknas.

Bland mängden av roller hon under årens lopp gestaltat kan nämnas Helga i Geografi och kärlek, Elisabet Dohna i Gösta Berlings saga, Anne-Marie i Dunungen, Bianca i Så tuktas en argbigga, Agda i Johan Ulfstjerna, Cecilia i Den fule Ferante, Viola i Trettondagsafton och Rosalinda i Som ni behagar.

På film har Wanda Rothgardt tyvärr förekommit alltför sällan. Vi minnas henne egentligen endast som Inger i Ordet, en uppgift som renderade henne de amplaste lovord från hela pressen för utsoekt naturlighet i spel och intensiv inlevelse i rollen. I Två människor har hon en önskeroll, en svår och dramatisk uppgift, som ställer oerhörda krav på sin framställarinna.

Marianne: — Vi tror på oss själva
när andra tror på oss, inte sant?

Arne: — Jo, men det finns ingen som
tror på mig.

Marianne: — J a g tror på dig!

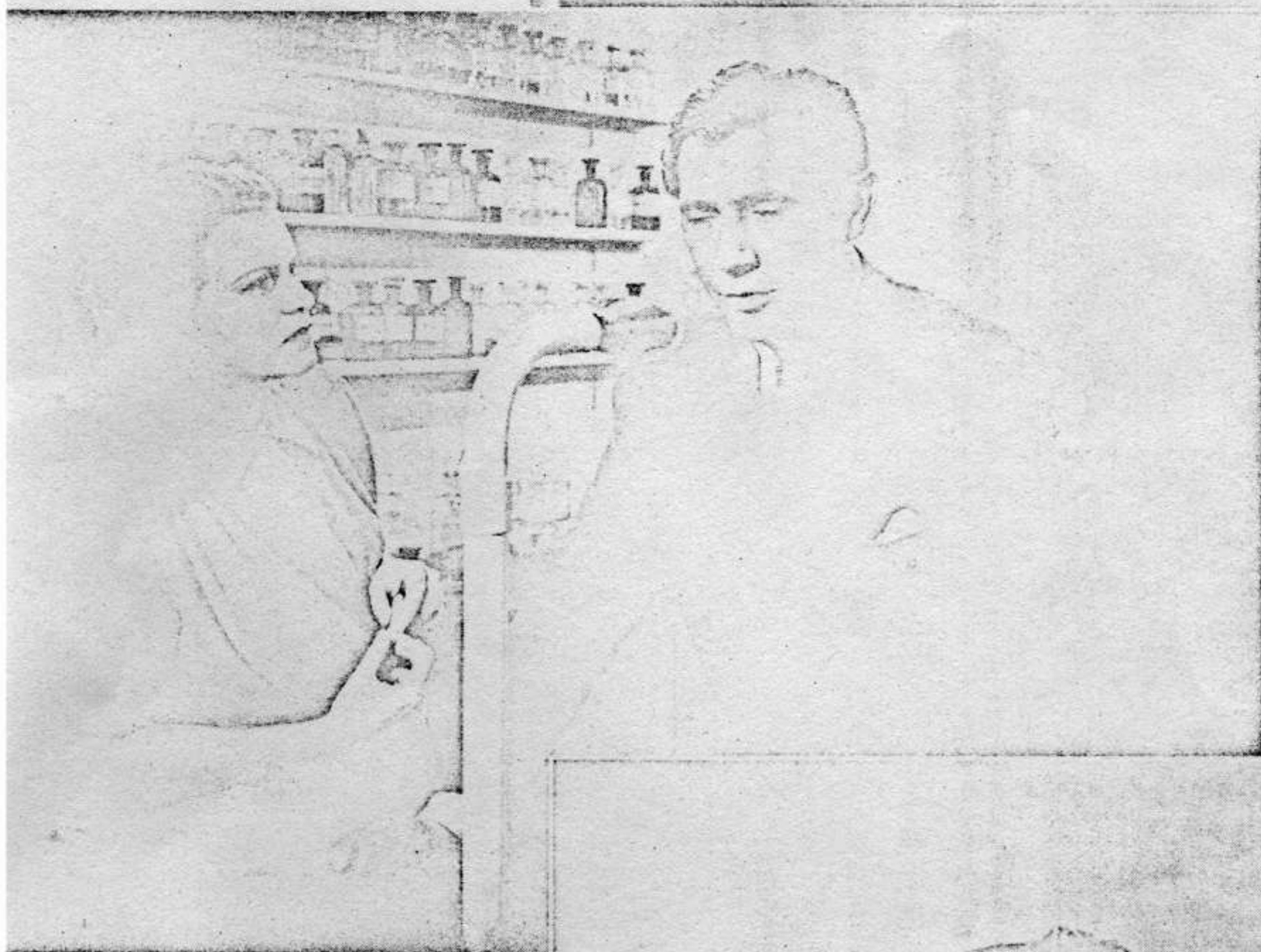
Arne: — Vad gör du med näsduken?

Marianne: — Bränner opp den!

Marianne: — Vet du vad jag
tänker på? Jo, att det måste
vara vidunderligt för två män-
niskor som håller av varann
att bli gamla tillsammans!

— Kvällsnyheter från Tidningarnas Telegrambyrå. Professor A. Sander påträffades i dag vid sextontiden mördad i sitt hem. Den mördade blev funnen med ett skottsår i högra tinningen. Skottet har varit ögonblickligt dödande.

Arne: — Aproå — vet du att Sander är död — en bandit mindre i världen alltså!

Marianne: — Ah, Arne, vi är så lyckliga tillsammans — jag är så ängslig för att mista dig — du måste stanna hos mig, alltid, alltid —

P I O N J Ä R o c h S Ö K A R E

Carl Theodor Dreyer har inte ofta sitt namn i filmmagasinen eller på dagstidningarnas filmsidor. Han fyller desto fler sidor i filmhistorierna, ty tillsammans med Sjöström och Stiller är han det stora namnet i nordisk film. Och liksom de två svenskar-na kan han räkna med att vara ihågkommen, när de flesta av våra dagars filmkonstnärer är glömda storheter.

Dreyer hör till de mycket få inom filmen, som aldrig ett ögonblick kompromissat mellan publikens önskemål och sina egna ambitioner — aldrig någonsin under några förhållanden; det kan låta mycket sagt, verka som en banal reklamfras, men det är förvisso sant. Dreyer har envetet gått sin egen väg, obekymrad om kritik och publik och med omutligt stränga krav på sig själv.

Han kom till filmen under den danska filmens pionjärdagar och begynnande starka expansion under första världskriget. Han kom som journalist, nyhetsreporter av amerikanskt snitt, och det har givit honom hans främsta särmärke som regissör: i sina filmer har han obetingat hållit på den fullkomliga realismen, den absoluta äktheten — den realistiska miljön och människoskildringen, äktheten i dekor och spel. För att få den rätta stämningen i sin »Prästänkan» tog han in hela den tekniska attiraljen, kamera, lampor och allt, i en trång 1600-talsstuga. För att fånga atmosfären i den småborgerliga köpenhamnsvåningen i »Mannen och hans överman» byggde han, tvärt emot det vanliga, upp hela våningen, rum för rum, i ateljén.

Hans storverk var filmen om Jeanne d'Arcs martyrium, hennes fångenskap, dom, lidande och död. Dreyers Jeanne d'Arc-film hör till det stora och klassiska inom filmen, inte främst på grund av det djärva artistiska greppet, de djärva kameravinklarna, den djärva stiliseringen, utan därför att den rymde en så hänsynslös äkta och levande människoskildring. Revyprimadonnan Falconetti spelade

jungfrun av Orléans med rakad hjässa — man jämföre kompromissen med Mariafrisyren i »Klockan klämtar för dig»! — och filmen var nästan bara idel närbilder av Jeanne d'Arc och hennes obevekliga domare. Det blev en filmisk människoskildring utan like.

Jeanne d'Arc-filmerna var karakteristiska för Dreyer i ett avseende till, i sin handling: den berättade om mänskligt lidande, om en kvinnas lidande, och det är huvudtemat i Dreyers filmer. Han berättar alltid om en kvinna, som lider och som överges och lämnas ensam. Jeanne d'Arcs öde går på ena eller andra sättet genom alla hans filmer. Det gör så också i hans två sista — de första han gjort sedan 1931 — »Vredens dag», inspelad i hans hemland Danmark, och »Två människor», som han under eftersommaren 1944 iscensatt för Svensk Filmindustri. Det mänskliga lidandet är grundtemat i hans filmer, och han viker lika litet från det som från sina konstnärliga krav.

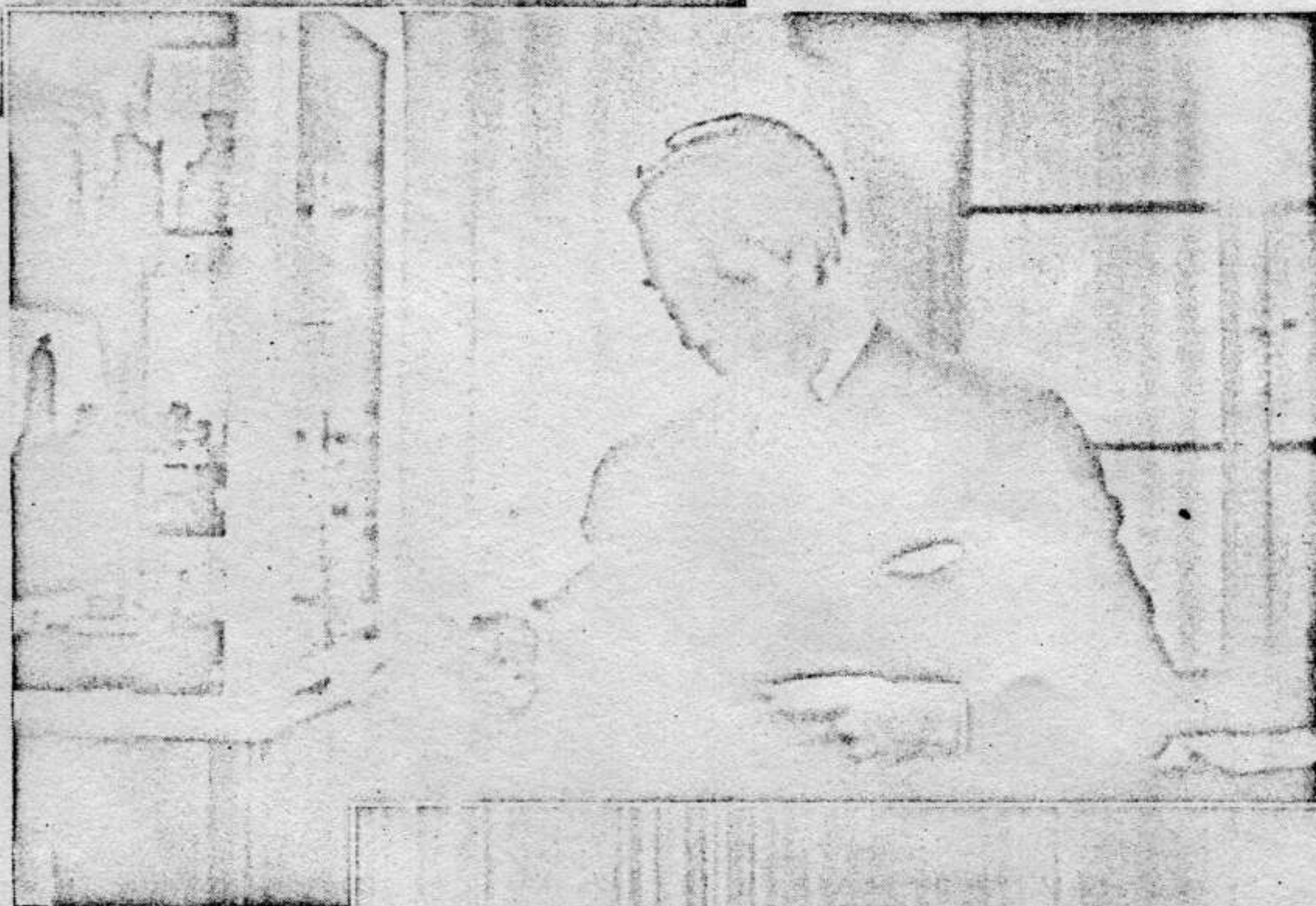
Dreyer är en sann konstnärsnatur, som vågar tilltro filmen så mycket, som verkligen vågar tro, att film kan berätta lika djupt och bärkraftigt om människor som litteratur och dramatik. Det vore lönlöst och förvillande att försöka få »Två människor» att framstå som en film för den stora publiken. Men det är lika meningslöst att utan vidare utgå ifrån, att den stora publiken inte tål filmer som Dreyers. Höstens »Hets» har visat, att en artistiskt exklusiv film med ett långt ifrån lättillgängligt innehåll kan bli en publiksuccé. Det kan bli detsamma med »Två människor». Ingen människa, som vill kalla sig modern, d. v. s. bl. a. intresserad av modern konst och film, får försumma att se »Två människor», där Danmarks store filmman, en av de få, som fortfarande är pionjär och sökare inom filmen, ånyo visar sin bergfasta tilltro till den nyaste konstartens förmåga.

Jan Olof Olsson.

Marianne: — De får inte komma — de
får inte ta dig ifrån mig! De får inte —
Arne: — Det är bäst så —

Arne: — Vad är det du
har gjort?

Marianne: — Vad tänker du på?
Arne: — På allt det som jag ville ha sagt dig och
som jag nu aldrig kommer att få säga —
Marianne: — Du har sagt så mycket som jag aldrig
kan glömma!

Gunnar Fischer

som skött kameran under inspelningen av »Två människor», hör till de yngre av SF:s fotografer. Han har gjort sina lärospån som biträde åt J. Julius Jaenzon och medföljde som andre fotograf vid den stora valfångst-expeditionen till Södra Ishavet för några år sedan. Sina första självständiga uppgifter hade han med fotograferingen av »Det är min musik» samt med »Natt i hamn», vilka båda vann livligt erkännande inte minst ur fotografisk synpunkt.

Nils Svenwall

som svarar för interiören i »Två människor», är sedan ett par år tillbaka anställd som biträdande arkitekt vid inspelningarna i Råsunda och har redan hunnit med flera fantasifulla och stiltrogna uppställningar, bl. a. till »Natt i hamn» och till »Kungens rival» samt till »Mans kvinna». När kriget en gång är slut hoppas han att få resa ut och studera vidare vid de stora engelska inspelningsateljéerna.

Zetterlund & Thelanders
Boktryckeri-A.-B.
Stockholm 1945.